

Odpovědnost státu za škodu

Povinnost uloženou státu v odškodňovacím řízení nelze bez dalšího přenést na úřední osoby či územní celky, neboť regresní nárok je samostatným nárokem, a proto se k němu vztahují pro stát samostatné procesní povinnosti tvrzení a důkazní.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky č.j. 30 Cdo 2793/2018-244, ze dne 17.1.2020)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobkyně České republiky – Ministerstva pro místní rozvoj, se sídlem v P., proti žalovaným 1) Městu Pečky, se sídlem v P., zastoupenému Mgr. M.N., advokátkou se sídlem v P., 2) Městu Poděbrady, se sídlem v P., zastoupenému JUDr. P.Š., advokátem se sídlem v P., 3) Městu Kolín, se sídlem v K., zastoupenému JUDr. B.J., advokátem se sídlem v K., a 4) Středočeskému kraji, se sídlem v P., o zaplacení regresní úhrady ve výši 117 000 Kč, vedené u Okresního soudu v Kolíně pod sp. zn. 11 C 112/2015, o dovolání žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 1. 3. 2017, č. j. 26 Co 20/2017-181, tak, že dovolání žalobkyně proti potvrzujícímu výroku rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 1. 3. 2007, č. j. 26 Co 20/2017-181, se v rozsahu částky 64 416 Kč zamítá. Ve zbývajícím rozsahu se dovolání odmítá.

Z odůvodnění:

I. Dosavadní průběh řízení

1. Žalobkyně se domáhala zaplacení částky 117 000 Kč z titulu regresní úhrady, kterou jí měli žalovaní 1) – 4) zaplatit společně a nerozdílně. Žalobkyně v průběhu řízení doplnila žalobu podáním ze dne 18. 2. 2016 tak, že všichni žalovaní způsobili ve věci průtahy v řízení nesprávným úředním postupem, tudíž matematickým výpočtem vyčíslila konkrétní nároky dle doby, po kterou žalovaní danou věc řešili, a to tak, že požadovala regresní úhradu po žalovaném 1) ve výši 64 416 Kč za 49 měsíců, po žalovaném 2) ve výši 30 236 Kč za 23 měsíců, po žalovaném 3) ve výši 13 146 Kč za 10 měsíců a po žalovaném 4) ve výši 9 202 Kč za 7 měsíců. Změna žaloby byla připuštěna dne 28. 4. 2016 (viz protokol o jednání ze dne 28. 4. 2016 na č. l. 108).

2. Okresní soud v Kolíně jako soud prvního stupně rozsudkem ze dne 11. 8. 2016, č. j. 11 C 112/2015-141, žalobu s návrhem, aby žalovanému 1) byla uložena povinnost zaplatit žalobkyni částku 64 416 Kč, žalovanému 2) byla uložena povinnost zaplatit žalobkyni částku 30 236 Kč, žalovanému 3) byla uložena povinnost zaplatit žalobkyni částku 13 146 Kč a žalovanému 4) byla uložena povinnost zaplatit žalobkyni částku 9 202 Kč, zamítl (výrok I), uložil žalobkyni zaplatit žalovanému 1) náhradu nákladů řízení ve výši 26 060 Kč (výrok II), žalovanému 3) náhradu nákladů řízení ve výši 27 818 Kč (výrok III) a rozhodl, že ve vztahu mezi žalobkyní a žalovanými 2) a 4) nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení (výrok IV).

3. Krajský soud v Praze jako soud odvolací rozsudkem ze dne 1. 3. 2017, č. j. 26 Co 20/2017-181, potvrdil rozsudek soudu prvního stupně (výrok I) a uložil žalobkyni nahradit žalovanému 1) náklady odvolacího řízení v částce 8 000 Kč (výrok II písm. a/), žalovanému 2) náklady odvolacího řízení v částce 7 941 Kč (výrok II písm. b/), žalovanému 3) náklady odvolacího řízení v částce 5 470 Kč (výrok II písm. c/) a žalovanému 4) náklady odvolacího řízení v částce 600 Kč (výrok II písm. d/).

4. Soud prvního stupně vyšel z následujících skutkových zjištění. V řízení vedeném u Obvodního

soudu pro Prahu 1 pod sp. zn. 25 C 174/2012 (dále též „původní řízení“) se V. L. domáhala na České republice – Ministerstvu pro místní rozvoj náhrady nemajetkové újmy, která jí byla způsobena nepřiměřenou délkou na sebe navazujících řízení podle stavebního zákona, která započala žádostí stavebníka ze dne 27. 10. 2004 k Městskému úřadu v Pečkách a skončila vydáním posledního rozhodnutí Městského úřadu Kolín, odboru výstavby, ze dne 2. 4. 2012, jež nabylo právní moci dne 1. 5. 2012. Obvodní soud pro Prahu 1 považoval pro účely rozhodnutí stavební řízení za jeden celek a rozsudkem ze dne 29. 7. 2013, č. j. 25 C 174/2012-40, uzavřel, že V. L. byla nepřiměřenou délkou správního řízení způsobena nemajetková újma ve výši 314 000 Kč. Rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 18. 2. 2014, č. j. 12 Co 422/2013-71, byl rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 29. 7. 2013, č. j. 25 C 174/2012-40, ve vyhovujícím výroku co do částky 117 000 Kč potvrzen, přičemž ohledně částky 197 000 Kč byl rozsudek změněn tak, že se žaloba zamítá. Na základě pravomocného rozsudku žalobkyně uhradila dne 11. 4. 2014 V. L. částku 117 000 Kč. Následně vyzvala jednotlivé žalované k úhradě této částky, neboť dle ustanovení § 16 odst. 1 zákona č. [82/1998](#) Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. [358/1992](#) Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), dále jen „OdpŠk“, může požadovat regresní úhradu na úředních osobách a na územních celcích v přenesené působnosti, pokud škodu způsobily.

5. Z hlediska právního posouzení soud prvního stupně vycházel z ustanovení § 16 odst. 1 a 4 a § 18 odst. 1, 2 a 3 OdpŠk a uzavřel, že žalobkyně neunesla břemeno důkazní a tvrzení ohledně uplatněné regresní úhrady. Žalobkyně pouze odkazovala na závěry rozsudků Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 29. 7. 2013, č. j. 25 C 174/2012-40, a Městského soudu v Praze ze dne 18. 2. 2014, č. j. 12 Co 422/2013-71, s tím, že zavinění jednotlivých žalovaných je dáno jejich protiprávním jednáním, které nijak blíže nespécifikovala, pouze konstatovala porušení povinností těch správních orgánů, které se podílely na rozhodování ve správním řízení. Soud uzavřel, že k tomu, aby mohl posoudit, zda došlo ze strany správních orgánů k nesprávnému úřednímu postupu, by musel provést důkaz kompletním správním spisem, neboť uvedení celkové délky správního řízení s následným matematickým přepočtem na jednotlivé orgány nestačí pro učinění závěru, že všichni žalovaní způsobili ve správním řízení průtahy. Žalobkyně však skutečnosti o existenci správního spisu neuvedla a žalovaní popřeli, že by měli správní spis k dispozici.

6. Odvolací soud určil, že předmětem řízení je nárok žalobkyně na regresní úhradu za splnění podmínek ustanovení § 16 až § 18 OdpŠk od subjektů, které svojí činností (případně nečinností) způsobily povinnost žalobkyně, jakožto subjektu odpovědného za škodu vzniklou nesprávným úředním postupem, vyplatit poškozené náhradu škody. Odvolací soud zhodnotil skutkové závěry soudu prvního stupně jako správné, plně se s nimi ztotožnil a v podrobnostech odkázal na odůvodnění napadeného rozsudku.

7. Z hlediska právního posouzení odvolací soud zcela souhlasil s právním posouzením soudu prvního stupně, že odpovědnost za škodu způsobenou výkonem veřejné moci je objektivní odpovědností státu, které se nelze zprostit. Uvedl, že je založena na splnění třech podmínek, a to na nesprávném úředním postupu spočívajícím v takzvaných průtazích v řízení (nevydání rozhodnutí v zákonem stanovené nebo přiměřené lhůtě), vzniku nemajetkové újmy a příčinné souvislosti mezi nesprávným úředním postupem a vznikem nemajetkové újmy. Nezbytnou podmínkou nároku státu na regresní úhradu je příčinná souvislost mezi porušením právní povinnosti územním samosprávným celkem při výkonu státní správy a vznikem škody. Příčinná souvislost je zpravidla otázkou skutkovou. Dále odvolací soud vycházel z toho, že konstrukce regresní náhrady škody je odlišná od odpovědnosti státu, která je objektivní bez možnosti liberace. Povinná osoba hradí částku, kterou byl stát nucen vynaložit na odškodnění, jestliže tuto povinnost způsobila zaviněným porušením právní povinnosti, přičemž splnění všech podmínek včetně zavinění v jakékoliv formě (tedy i nevědomé nedbalosti) musí prokázat stát. Žalobkyně tak podle odvolacího soudu i přes poučení podle § 118a odst. 1 o. s. ř.

neunesla břemeno tvrzení a důkazní ke vzniku jejího nároku na regresní úhradu.

II. Dovolání a vyjádření k němu

8. Rozsudek odvolacího soudu napadla žalobkyně v celém rozsahu dovoláním, ve kterém uplatnila následující dovolací důvody.

9. Výsledek řízení závisí podle žalobkyně na vyřešení otázky hmotného práva, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla řešena, a to zda za předpokladu, že právo na regresní úhradu dle ustanovení § 18 OdpŠk vznikne tehdy, byla-li škoda způsobena zaviněným porušením právní povinnosti, je takovým nedbalostním jednáním skutečnost, že správní orgány vedly řízení o provedení změny užívání stavby dlouhou dobu, důsledkem čehož bylo přiznání zadostiučinění za nemajetkovou újmu V. L.. Žalobkyně uvádí, že správní orgány mohly ukončit správní řízení pravomocným rozhodnutím o mnoho let dříve. Dle žalobkyně soud prvního stupně i odvolací soud nesprávně aplikovaly ustanovení § 18 OdpŠk, když neseznaly, že újma vznikla v důsledku nedbalého postupu orgánů územních celků při výkonu přenesené působnosti konstatovaného v rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 29. 7. 2013, č. j. 25 C 174/2012-40, i rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 18. 2. 2014, č. j. 12 Co 422/2013-71.

10. Další otázkou, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla podle žalobkyně řešena, je, zda v regresním řízení podle § 18 OdpŠk je přípustné, aby soud uložil ústřednímu správnímu orgánu povinnost prokazovat zavinění odlišující se od těch skutečností, které byly předmětem nároku poškozené V. L. v původním soudním řízení ve věci a o kterých bylo rozhodnuto v pravomocném rozsudku odvolacího soudu. Rozsudek odvolacího soudu, kterým došlo k potvrzení rozsudku soudu prvního stupně, je dle žalobkyně chybný, neboť konstatoval, že žalobkyně neunesla břemeno tvrzení a břemeno důkazní, jelikož v regresní žalobě odkazovala na závěry rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 29. 7. 2013, č. j. 25 C 174/2012-40, a rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 18. 2. 2014, č. j. 12 Co 422/2013-71. Žalobkyně dle názoru odvolacího soudu pouze konstatovala porušení povinnosti správních orgánů, které se podílely na rozhodování ve správním řízení, aniž by specifikovala, respektive konkretizovala, při kterých úkonech orgány žalovaných porušily zákonné lhůty a v jaké míře přispěly ke zjištěné nepřiměřené délce řízení. Žalobkyně však namítá, že v dovolání uvedla, že tuto konkretizaci provést nemohla, neboť v daném případě se nejednalo o nemajetkovou újmu způsobenou porušením povinnosti učinit úkon nebo vydat rozhodnutí v zákonem stanovené lhůtě, ale o nemajetkovou újmu způsobenou porušením povinnosti učinit úkon nebo vydat rozhodnutí v přiměřené lhůtě, kdy nemajetková újma V. L. se odvíjela od celkové délky řízení a nikoliv od jednotlivých průtahů. Podle žalobkyně nelze spravedlivě požadovat, aby ústřední správní úřad prokázal v regresním řízení vznik nemajetkové újmy z odlišného titulu, než ze kterého bylo zadostiučinění soudem v původním řízení přiznáno. Ze stejného důvodu žalobkyně vycházela při své žalobě na zaplacení regresní úhrady z výroku a odůvodnění rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 29. 7. 2013, č. j. 25 C 174/2012-40, a rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 18. 2. 2014, č. j. 12 Co 422/2013-71, a nenahrazovala závěry soudu o míře zavinění jednotlivých správních orgánů. Státu jako poškozenému nepřísluší v regresním řízení konstruovat odůvodněnost nároku s ohledem na skutečnosti, které V. L. v původním řízení neuplatňovala.

11. Poslední otázka, kterou žalobkyně v dovolání uvedla, je, jakou důkazní sílu má pravomocný rozsudek, kterým byla poškozené přiznána náhrada škody či zadostiučinění za nemajetkovou újmu. I v tomto případě se podle žalobkyně jedná o otázku, jež dosud nebyla v rozhodovací praxi dovolacího soudu řešena. Žalobkyně se v regresním řízení rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 29. 7. 2013, č. j. 25 C 174/2012-40, a rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 18. 2. 2014, č. j. 12 Co 422/2013-71, dovolávala jako veřejných listin, jimiž bylo pravomocně konstatováno porušení právních předpisů ze strany správních orgánů žalovaných zakládající povinnost státu zaplatit V. L. zadostiučinění za nemajetkovou újmu. Žalobkyně se domnívá, že tyto pravomocné rozsudky by měly

v regresním řízení požívat presumpce pravdivosti, pokud nebyl prokázán opak, neboť se jedná o veřejné listiny, a nikoliv o důkazní prostředky.

12. Všichni žalovaní se k dovolání vyjádřili.

13. Žalovaný 1) ve svém vyjádření ze dne 17. 7. 2017 uvedl, že žalobkyně neunesla břemeno tvrzení a břemeno důkazní, neboť nedoložila a přesně nespecifikovala, při kterých konkrétních úkonech orgány porušily zákonné lhůty a hlavně jakou mírou jednotliví žalovaní přispěli ke zjištění nepřiměřené délce řízení, neboť rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 29. 7. 2013, č. j. 25 C 174/2012-40, a rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 18. 2. 2014, č. j. 12 Co 422/2013-71, bylo rozhodnuto pouze o přiznání povinnosti k úhradě zadostiučinění za nemajetkovou újmu, nikoliv o tom, při kterých konkrétních úkonech žalovaní porušili zákonné lhůty a v jaké míře přispěli ke zjištění nepřiměřené délce řízení.

14. Žalovaný 2) ve svém vyjádření ze dne 22. 6. 2017 uvedl, že žalobkyně během celého řízení pouze konstatovala porušení povinností ze strany správních orgánů, nikde však nespecifikovala, kde a jakým konkrétním jednáním se měl ten který žalovaný dopustit nesprávného úředního postupu. Žalobkyně zároveň nepředložila žádný důkaz, ze kterého by tato skutečnost plynula, proto se žalobkyni nepodařilo prokázat zavinění na straně žalovaných.

15. Žalovaný 3) ve svém vyjádření ze dne 14. 6. 2017 uvedl, že při jeho činnosti nedošlo k prodlení, neboť stavební úřad Kolín řešil danou záležitost zhruba sedm měsíců, ve kterých učinil 12 procesních a věcných úkonů. Jedná se o nesrovnatelně kratší dobu, než po jakou podle informací žalovaného 3) řešil věc žalovaný 1) a žalovaný 2). Žalovaný 1) se měl případem zabývat od 20. 4. 2005 do 7. 8. 2007, tedy po dobu více než 2 let a žalovaný 2) od 25. 11. 2008 do 22. 6. 2011, tedy po dobu více než 2 a půl roku. Dále žalovaný 3) uzavřel, že žalobkyně neoznačila konkrétní protiprávní úkony žalovaných 1) - 4), ale jen matematicky vydělila délku řízení u jednotlivých žalovaných, aniž by zohlednila například přerušení řízení. Žalobkyně tak podle žalovaného 3) nejenže učinila nerelevantní závěry, ale také neunesla důkazní břemeno.

16. Žalovaný 4) ve svém vyjádření ze dne 19. 7. 2017 uvedl, že konkrétní míra zavinění každého územně samosprávného celku nemůže vyplývat z rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 29. 7. 2013, č. j. 25 C 174/2012-40, a rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 18. 2. 2014, č. j. 12 Co 422/2013-71, protože pak by bylo řízení o regresní úhradě pouze formálním řízením, ve kterém by byly převzaty závěry obsažené v rozsudcích o náhradě škody, čímž by se zcela eliminovala práva územních samosprávných celků v regresních řízeních. Vzhledem ke skutečnosti, že požadavek, aby bylo zkoumáno, v jaké míře se územní samosprávné celky dopustily nezákonného jednání, nebývá ani předmětem žalobního návrhu, kterým poškozený žádá o přiznání nemajetkové újmy, nemůže postačovat ani jako důkaz pro přiznání požadované regresní úhrady.

III. Zastoupení, včasnost a náležitosti dovolání

17. Nejvyšší soud v dovolacím řízení postupoval a o dovolání rozhodl podle zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném od 1. 1. 2014 do 29. 9. 2017 (viz čl. II bod 2 zákona č. [293/2013](#) Sb. a čl. II bod 2 zákona č. [296/2017](#) Sb.), dále jen „o. s. ř.“.

18. Dovolání bylo podáno včas, osobou k tomu oprávněnou, za splnění podmínky § 241 odst. 2 písm. b) o. s. ř. a obsahovalo náležitosti vyžadované ustanovením § 241a odst. 2 o. s. ř., Nejvyšší soud se proto dále zabýval přípustností dovolání.

IV. Přípustnost dovolání

19. Podle § 236 odst. 1 o. s. ř. lze dovoláním napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu,

jestliže to zákon připouští.

20. Podle § 237 o. s. ř. není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu nebo která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak.

21. Dovolání není podle § 238 odst. 1 písm. c) o. s. ř. přípustné proti rozsudkům a usnesením, v nichž dovoláním napadeným výrokem bylo rozhodnuto o peněžitém plnění nepřevyšujícím 50 000 Kč, ledaže jde o vztahy ze spotřebitelských smluv a o pracovněprávní vztahy; k příslušenství pohledávky se přitom nepřihlíží.

22. Přípustnost dovolání je přitom nutno zkoumat ve vztahu ke každému ze žalovaných zvlášť, neboť žalování netvoří nerozlučné procesní společenství. Je proto nerozhodné, že součet nároků všech žalovaných hranici hodnotového omezení přípustnosti dovolání přesahuje (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 9. 1999, sp. zn. 25 Cdo 2136/99, nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 5. 2011, sp. zn. 30 Cdo 2003/2010). Tak je tomu i v posuzované věci, kdy odvolací soud rozhodoval ve vztahu k žalovanému 2) o regresní úhradě ve výši 30 236 Kč, k žalovanému 3) o regresní úhradě ve výši 13 146 Kč a k žalovanému 4) o regresní úhradě ve výši 9 202 Kč. Dovolání proto není podle § 238 odst. 1 písm. c) o. s. ř. ve vztahu k žalovaným 2) až 4) přípustné.

23. Dovolání je však přípustné pro posouzení výkladu § 18 OdpŠk z hlediska rozsahu povinnosti tvrzení žalobkyně ve vztahu k zavinění žalovaného 1) na vzniku původního nároku na náhradu újmu, a to s přihlédnutím k obsahu rozsudku vydaného v původním řízení proti žalobkyni (tak lze shrnout žalobkyni uplatněné dovolací námítky), přičemž se jedná o otázku, která dosud nebyla v rozhodovací praxi odvolacího soudu vyřešena.

V. Důvodnost dovolání a právní úvahy odvolacího soudu

24. Dovolání není důvodné.

25. Podle § 2 OdpŠk odpovědnosti za škodu podle tohoto zákona se nelze zprostit.

26. Podle § 16 odst. 1 OdpŠk nahradil-li stát škodu způsobenou nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem nebo poskytl-li ze stejného důvodu zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu, může požadovat regresní úhradu na úředních osobách a na územních celcích v přenesené působnosti, pokud škodu způsobily.

27. Podle § 18 odst. 1 OdpŠk právo na regresní úhradu vznikne pouze tehdy, byla-li škoda způsobena zaviněným porušením právní povinnosti.

28. Podle § 18 odst. 2 OdpŠk zavinění je povinen prokázat ten, kdo uplatňuje nárok na regresní úhradu.

29. Podle § 18 odst. 3 věty první OdpŠk byla-li škoda způsobena zaviněným porušením právní povinnosti více osob, jsou povinny zaplatit regresní úhradu podle své účasti na způsobení škody.

30. Podle § 18 odst. 6 OdpŠk ten, proti němuž byl uplatněn nárok na regresní úhradu, má proti subjektu, který po něm regresní úhradu požaduje, právo uplatnit všechny námítky, které tento subjekt mohl uplatnit vůči poškozenému v řízení o náhradě škody.

31. Podle § 159a odst. 1 o. s. ř. nestanoví-li zákon jinak, je výrok pravomocného rozsudku závazný jen pro účastníky řízení.

32. Odvolací soud správně rozlišil rozdíl v povaze odpovědnosti státu za újmu způsobenou nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem na straně jedné a regresní odpovědností úřední osoby či územního celku na straně druhé. Zatímco odpovědnost státu je podle § 2 OdpŠk odpovědností objektivní bez možnosti liberace, je regresní odpovědnost územního celku nebo úřední osoby podle § 16 odst. 1 a § 18 odst. 1 OdpŠk odpovědností subjektivní, tj. vyžadující zavinění na straně regrese povinného subjektu. Již z toho je zřejmá nesprávnost úvahy žalobkyně, pokud se domnívá, že jí uloženou povinnost v odškodňovacím řízení lze jednoduše přenést na územní celky, které se měly podle tvrzení žalobkyně na vzniku újmy paní L. podílet, a to za využití určitého matematického modelu. Lze si totiž představit situaci, kdy vznikne odpovědnost státu nahradit škodu, aniž by mu vznikl regresní nárok proti územnímu celku nebo úřední osobě. Typicky půjde například o situaci, kdy soudní exekutor v rámci exekuce zabaví movitou věc, která je následně zničena v důsledku zásahu vyšší moci, jež nebyl předvídatelný, ani mu nebylo možno předejít či mu zabránit. Tehdy sice bude stát za škodu odpovídat, neboť nemá k dispozici liberační důvod, zároveň však nebude mít proti soudnímu exekutorovi regresní nárok, neboť ke vzniku škody nedošlo k důsledku zaviněného porušení jeho právní povinnosti.

33. Z výše uvedeného plyne, že povinnost uloženou žalobkyni v odškodňovacím řízení nelze bez dalšího přenést na úřední osoby či územní celky, neboť regresní nárok je samostatným nárokem, a proto se k němu vztahují pro žalobkyni samostatné procesní povinnosti tvrzení a důkazní.

34. Co se týká závaznosti a důkazní použitelnosti rozsudku vydaného v odškodňovacím řízení pro poměry regresního řízení, uvedl Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 25. 3. 2019, sp. zn. 30 Cdo 1414/2017, že z ustanovení § 159a odst. 1 o. s. ř., jakož i § 18 odst. 6 OdpŠk vyplývá, že výrok pravomocného rozsudku vydaného v odškodňovacím sporu mezi poškozeným a státem není závazný pro účastníky regresního řízení, a proto žalovaný v regresním řízení může uplatňovat všechny námitky, jež by bylo možno uplatnit vůči poškozenému v původním odškodňovacím řízení.

35. Rozsudek vydaný v odškodňovacím řízení proto pro poměry regresního nároku v tomto řízení prokazuje jen tu skutečnost, že žalobkyně měla povinnost uhradit na náhradu újmy způsobené paní L. nepřiměřenou délkou stavebního řízení určitou částku. Veškeré další skutečnosti vyžadované § 16 a 18 OdpŠk musí žalobkyně tvrdit a rovněž prokázat. Je tomu tak proto, že právní úprava regresní úhrady nepresumuje zavinění a oprávněný z regrese jako žalobce je tak v případném soudním řízení povinen prokázat, že subjekt, proti němuž je uplatňován regresní nárok, vznik újmy zavinil (srov. IŠTVÁNEK, F., SIMON, P., KORBEL, F. Zákon o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem: komentář. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2017, s. 166). Z toho vyplývá, že žalobkyně musí tvrdit zaviněné porušení povinnosti na straně žalovaných, tedy specifikovat, v čem toto zaviněné porušení povinnosti spočívá a v čem je dána příčinná souvislost mezi ním a povinností plnění, která byla žalobkyni uložena v původním řízení.

36. S žalobkyní lze souhlasit v tom, že nárok na náhradu nemajetkové újmy způsobené porušením práva na přiměřenou délku řízení je nárokem jediným (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 7. 2015, sp. zn. 30 Cdo 1382/2014). To však neznamená, že by nebylo možno identifikovat příčiny jeho vzniku na straně orgánů výkonu veřejné moci, které jsou typicky dány průtahy v řízení nebo vydáváním rozhodnutí, jež jsou z procesního pohledu vadná (např. jsou nepřezkoumatelná nebo nerespektují závazný právní názor – srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 5. 10. 2010, sp. zn. 30 Cdo 1328/2009). Existence takových okolností, které lze kvalifikovat jako zaviněné porušení povinnosti ve smyslu § 18 odst. 1 a 2 OdpŠk, na straně orgánů územních celků, povede k závěru o tom, že regresní nárok státu je dán.

37. Otázkou, která zbude k zodpovězení, bude již jen otázka rozsahu regresního nároku, tj. otázka, zda územní celek odpovídá za státem vyplacenou náhradu v plném rozsahu, nebo toliko částečně. Tuto otázku nelze zodpovědět bez identifikace okolností, které vedly k závěru o tom, že délka původního řízení byla nepřiměřená.

38. Konečně způsobí-li újmu zaviněným porušením právní povinnosti více fyzických nebo právnických osob, vznikají mezi oprávněným z regresní úhrady a jednotlivými osobami samostatné závazkové právní vztahy, jejichž společným atributem je pouze to, že vznikly na základě téhož právního důvodu. Takto zvolená úprava § 18 odst. 3 OdpŠk se projevuje tím, že povinnost k regresní úhradě se mezi povinnými dělí podle míry jejich účasti na způsobení škody, přičemž posouzení této míry je předmětem dokazování (srov. IŠTVÁNEK, F., SIMON, P., KORBEL, F. Zákon o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem: komentář. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2017, s. 166). Jinak řečeno, jedná se o tvrzení podílu jednotlivých žalovaných na skutečnostech, které následně vedly k odsouzení žalobkyně v původním řízení, nikoliv o konstrukci jiného nároku, než jaký byl proti žalobkyni uplatněn v původním řízení. Námitka žalobkyně, že ústřednímu správnímu orgánu jednajícimu jménem státu nepřísluší nahrazovat závěry soudu o míře zavinění jednotlivých orgánů územně samosprávných celků, je tak rovněž mylná.

39. Z výše uvedeného vyplývá, že žalobkyně musí v regresním řízení nově tvrdit zaviněné porušení povinnosti na straně žalovaných, tedy specifikovat, v čem toto zaviněné porušení povinnosti spočívá a v čem je dána příčinná souvislost mezi ním a povinností plnění, která byla žalobkyni uložena v původním řízení. Jestliže dospěl odvolací soud ke shodnému závěru, nelze jej označit jinak, než jako závěr správný, včetně toho, že žalobkyně nesplnila výše uvedenou povinnost tvrzení v tom směru, které zaviněné porušení právní povinnosti na straně orgánů žalovaného 1) vedlo ke zjištěné nepřiměřené délce původního řízení, ačkoliv byla o své povinnosti tvrzení a o důsledcích nesplnění této povinnosti soudy nižších stupňů řádně poučena podle § 118a odst. 1 o. s. ř.

VI. Závěr

40. Nejvyšší soud z výše uvedených důvodů dovolání žalobkyně ve vztahu k žalovaným 2) - 4) podle § 243c odst. 1 o. s. ř. odmítl, neboť není přípustné [§ 238 odst. 1 písm. c) o. s. ř.], a v části odpovídající nároku 64 416 Kč ve vztahu k žalovanému 1) podle ustanovení § 243d písm. a) o. s. ř. dovolání zamítl.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Pracovní doba](#)
- [Exekuce](#)
- [Důkazní břemeno](#)
- [Dokazování, neúčinnost právního jednání](#)
- [Katastr nemovitostí](#)
- [Náhrada za ztrátu na výdělků \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Ochrana spotřebitele \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Pracovněprávní vztah \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)

- [Společný nájem bytu manžely \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Určení otcovství \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Jméno v obchodní firmě právnické osoby](#)